

Prima instanță - Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. : D. Sîrbu)
Instanța de Apel - Curtea de Apel Chișinău (jud. : L. Pruteanu, V. Buhnaci, O. Cojocaru)

Î N C H E I E R E

24 decembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Victor Burduh
Dumitru Mardari

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Ministerul Justiției și Țurcan Iulian, reprezentat de avocatul Ungurean Ivan,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Țurcan Iulian împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Consiliul Municipal Chișinău, Primăria mun. Chișinău și executorul judecătoresc Oleg Ungureanu privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, repararea prejudiciului material și moral, și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de Țurcan Iulian și Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 22 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a ț ă :

La 22 iunie 2018, Țurcan Iulian s-a adresat în instanța de judecată, cu cerere de chemare în instanța de judecată, ulterior concretizată împotriva Ministerului Justiției, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău, Consiliul Municipal Chișinău și executorul judecătoresc Oleg Ungureanu solicitând constatarea încălcării dreptului reclamantului Țurcan Iulian la executarea în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 3-860/08 din 12 februarie 2008 în perioada 14 mai 2008 – 14 martie 2019 (130 luni), acordarea satisfacției echitabile în contul reparării prejudiciului material în mărime de 56 695 lei, acordarea satisfacției echitabile în contul reparării prejudiciului moral în mărime de 60 000 lei, precum și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare a reiterat că, prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2008, menținută prin decizia Curții Supreme de Justiție din 14 mai 2008, s-a admis cererea de chemare în judecată înaintată de Iulian Țurcan și s-a obligat Consiliul municipal Chișinău să-l asigure pe Iulian Țurcan și membrii familiei sale cu spațiu locativ, în conformitate cu normele stabilite de legislație.

Prin certificatul nr. 07-06/228 din 27 februarie 2015, se confirmă că Țurcan Iulian și membrii familiei acestuia nu au participat la privatizarea fondului de locuințe pe teritoriul municipiului Chișinău.

Prin actul de preluare a executării documentului executoriu nr. 003-641/14 din 17 martie 2014, documentul executoriu nr. 3-860/08 din 12 februarie 2008, a fost preluat de la executorul judecătoresc George Boțan la executorul judecătoresc Roman Talmaci.

În același timp, s-a obligat Primăria municipiului Chișinău și Consiliul municipal Chișinău să execute hotărârea judecătorească în termen de 10 zile.

Prin scrisoarea executorului judecătoresc Roman Talmaci nr. 235 din 08 februarie 2016, s-a atenționat Primăria municipiului Chișinău și Consiliului municipal Chișinău despre executarea hotărârii judecătorești în termen, și de a prezenta informații referitoare la acțiunile efective efectuate privind executarea documentelor executorii, în același timp, fiind obligată Primăria și Primarul municipiului Chișinău / Secretarul Consiliului municipal Chișinău de a convoca ședința Consiliului mun. Chișinău, cu includerea pe ordinea de zi a chestiunii privind stabilirea modului de executare a hotărârilor judecătorești, conform listei anexă.

Contrar acestora, prin răspunsul Primăriei municipiului Chișinău din 9 martie 2016, Primăria a menționat precum că Iulian Țurcan a fost asigurat cu spațiu locativ.

Ulterior, documentul executoriu nr. 3-806/08 din 12 februarie 2008, a fost strămutat pentru executare la executorul judecătoresc Oleg Ungureanu.

Deși executorul judecătoresc Oleg Ungureanu a întreprins mai multe acțiuni în vederea executării hotărârii judecătorești menționate, debitorii nu au executat hotărârea, invocând lipsa spațiului locativ liber în mun. Chișinău, dar și lipsa resurselor financiare necesare pentru construcția spațiului locativ.

Reclamantul a menționat că, deși hotărârea judecătorească privind obligarea Consiliului mun. Chișinău de a-l asigura cu spațiu locativ pe Iulian Țurcan și pe membrii familiei acestuia a fost emisă la 12 februarie 2008, aceasta nu a fost executată până la moment, motive din care, Țurcan Iulian a fost nevoit să închirieze spațiu locativ în Căminul Colegiului de Construcții din Chișinău, în care locuiește și până la moment, inclusiv încheind un contract de locațiune a spațiului locativ în căminele studentești nr. 122 din 01 iunie 2008, acesta fiind de fiecare dată prelungit tacit până în prezent.

Hotărârea judecătorească emisă în favoarea sa nu este executată pentru o perioadă de 121 luni, ceea ce este constatat și nicidecum nu poate fi considerată ca fiind rezonabilă, în același timp fiind inoportun de a o pune în discuție și a o combate de către autoritățile naționale, unicul motiv al neexecutării îndelungate a hotărârii judecătorești fiind lipsa spațiului locativ liber și a mijloacelor financiare necesare pentru executarea hotărârii judecătorești, motiv care urmează a fi apreciat ca inacceptabil într-un stat de drept, prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, dezvoltată pe cauze similare.

Totodată, din cauza neexecutării hotărârii judecătorești în termen, reclamantului i-a fost cauzat un prejudiciu material în mărime de 56 695,00 lei, care este constituit din plata chiriei achitate de Țurcan Iulian pentru închirierea spațiului locativ, inclusiv, i-a fost cauzat un prejudiciu moral, care a fost apreciat de reclamant la suma de 60 000 lei.

În susținerea pretențiilor sale, reclamantul a făcut trimitere inclusiv și la cauzele Prodan vs Moldova, Parasca vs Moldova, Decev vs Moldova, pronunțate de CtEDO, pe cauze similare.

Prin hotărârea din 22 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, cererea de chemare în judecată înaintată de Țurcan Iulian a fost admisă parțial.

S-a constatat încălcarea dreptului lui Țurcan Iulian la executare în termen rezonabil a hotărârii Curții de Apel Chișinău nr. 3-860/2008 din 12 februarie 2008, pe

perioada 14 mai 2008 – 14 martie 2019.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Țurcan Iulian, suma de 30 845 (treizeci mii opt sute patruzeci și cinci lei), cu titlu de prejudiciu material cauzat prin neexecutarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2008.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Țurcan Iulian, suma de 10 000 (zece mii lei) cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2008.

S-a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Țurcan Iulian, suma de 5 000 (cinci mii) lei cu titlu cheltuieli legate de asistența juridică.

În rest, pretențiile reclamantului Țurcan Iulian cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin neexecutarea hotărârii judecătorești, în partea ce exced sumele adjuocate, s-au respins.

Pentru a hotărî astfel, instanța a constatat că, hotărârea Curții de Apel Chișinău nr. 3-860/08 din 12 februarie 2008 a rămas neexecutată pentru o perioadă de 130 de luni, cuprinsă între 14 mai 2008, dată când hotărârea a devenit irevocabilă și până la 22 martie 2019, data pronunțării dispozitivului deciziei.

Prin neexecutarea hotărârea Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2008 i-a fost încălcat dreptul lui Țurcan Iulian la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești. Hotărârea respectivă poartă un caracter continuu, nefiind executată până în prezent.

Neexecutare hotărârii judecătorești din 12 februarie 2008, nu-i poate fi imputat reclamantului Țurcan Iulian sau executorilor judecătorești în procedura căroră s-a aflat și se află până în prezent spre executare documentul executoriu, dar debitorului - Consiliul mun. Chișinău, care pe tot parcursul procedurii de executare a invocat lipsa spațiului locativ liber în mun. Chișinău și lipsa mijloacelor bănești pentru construirea unor spații locative.

Instanța a conchis că, suma de 10 000 de lei acordată cu titlu de prejudiciu moral este suficientă pentru acoperirea prejudiciului cauzat prin neexecutarea hotărârii și este una proporțională cu sumele acordate de instanțele naționale cât de Curtea Europeană în cazuri similare.

Cu referire la încasarea prejudiciului material instanța a constatat că, la materialele dosarului există contractul de locațiune nr.122 din 01 iunie 2008, dar și bonurile de plată care confirm achitarea chiriei pentru perioada ianuarie 2013-mai 2018.

În temeiul art. 267, alin.(1) și art. 271 din Codul civil (în redacția de până la 01 martie 2019) instanța a încasat prejudiciul material pentru perioada iunie 2015-iunie 2018, adică pentru precedenți adresării reclamantului în instanță, iar pretențiile cu privire la repararea prejudiciului material pentru perioada 14 mai 2008-mai 2015, instanța le-a respins ca fiind prescrise.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, la 3 aprilie 2019, Țurcan Iulian a declarat apel împotriva hotărârii din 22 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru solicitând, admiterea apelului, casarea hotărârii primei instanțe în partea respingerii acțiunii, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

La 5 aprilie 2019, Ministerul Justiției a declarat apel, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind respingerea integrală a acțiunii.

Prin decizia din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de Țurcan Iulian și Ministerul Justiției și s-a menținut hotărârea din 22 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

La 31 octombrie 2019, Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 22 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru solicitând admiterea recursului, casarea hotărârilor instanțelor ierarhic inferioare și emiterea unei noi hotărâri privind respingerea integrală a acțiunii lui Țurcan Iulian.

Ca temei de drept, recurentul a invocat prevederile art. 432 alin (2) lit. c) din Codul de procedură civilă care stabilește că se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească a aplicat eronat legea.

În motivare a indicat că, instanța neîntemiat și nejustificat a încasat prejudiciu material în cuantum de 30 845 lei. Nu este clar dacă Țurcan Iulian sau membrii familiei acestuia dispun sau nu de spațiu locativ, la materialele dosarului lipsit informația că acesta nu dispune de spațiu locativ.

Legea nr. 87 nu prevede încasarea unor astfel de cheltuieli cu titlu de prejudiciu material.

Recurentul a invocat că, potrivit hotărârii Curții de Apel Chișinău din 12 februarie 2008, adminisitrața publică locală a fost obligată să îi acorde lui Țurcan Iulian spațiu locativ în posesie și folosință și nicidecum în proprietate privată.

La materialele dosarului nu există nici o informație precum că Țurcan Iulian activează în continuare în cadrul Ministerului Afacerilor Interne, dat fiind faptul că hotărârea a cărei neexecutare se invocă se referă la raporturile de muncă a lui Țurcan Iulian care în anul 2008 activa în cadrul Ministerului Afacerilor Interne.

Legea în parte ce ține de asigurarea polițiștilor cu spațiu locativ a fost modificată și respectiv până la 4 decembrie 2009 reclamantul deținea acest drept, însă de la 4 decembrie 2009 până la 5 martie 2013 legea deja nu mai garanta spațiu locativ polițiștilor, oferind acest drept doar în anumite condiții.

Suma prejudiciului moral acordat reclamantului nu poate fi considerată o reparație echitabilă în sensul art. 41 din Convenție.

La 6 noiembrie 2019, Țurcan Iulian, reprezentat de avocatul Ungurean Ivan, a declarat recurs împotriva deciziei din 17 septembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 22 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel, casarea parțială a hotărârii instanței de fond în partea respingerii acțiunii, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu soluția instanțelor ierarhic inferioare în partea respingerii acțiunii.

Instanțele inferioare au făcut referire la jurisprudența CtEDO, invocând inclusiv practica CtEDO pe cauzele referitor la Republica Moldova, fără o argumentare pertinentă evită de a trata speța, prin prisma standardelor respective, fără o analiză și examinare în mod real a problemelor esențiale care au fost supuse spre judecată instanței, precum și a probelor și argumentelor prezentate în acest sens, limitându-se la o apreciere arbitrară și o interpretare eronată a legii, iar din considerentele art. 6 din CEDO nu este posibil de identificat argumentele/motivele care au stat la baza pronunțării actelor judecătorești contestate.

Suma acordată reclamantului este vădit inferioară celei pe care o acordă de obicei Curtea Europeană în cauzele moldovenești similare. Prin acordarea doar a sumei de 10 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral reclamantul nu a obținut o redresare corespunzătoare la nivel național și astfel își păstrează calitatea de victimă, în sensul art. 34 din Convenție.

Instanțele inferioare au acordat reclamantului o sumă vădit disproporționată în raport cu perioada neexecutată, comportamentul părților, miza pentru reclamant, stresul și frustrările prin care a trecut și trece reclamantul. Astfel, prin prisma standardelor naționale și internaționale, instanțele au emis în partea ce ține de cuantumul compensației prejudiciului moral, o hotărâre ilegală, nemotivată și arbitrară, încălcând drepturile și libertățile fundamentale ale reclamantului, prevăzute la art. 6 din CEDO.

Respingerea pretențiilor cu privire la repararea prejudiciului material pentru perioada 14 mai 2008 - mai 2015, invocându-se termenul de prescripție de trei ani, este arbitrară, nemotivată și contrară standardelor internaționale, încălcându-se drepturile și libertățile fundamentale ale reclamantului prevăzute la art. 1 din Protocolul nr. 1 din CEDO, cu atât mai mult că pretențiile înaintate de reclamantul sunt probate și confirmate prin bonurile de plată (bonuri de casă), care atestă achitarea cuantumului chiriei pentru perioada respectivă.

Cu referire la termenul de depunere a recursurilor, instanța menționează că dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat la 17 septembrie 2019.

Conform art.434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cererile de recurs au fost declarate la 31 octombrie 2019 și 6 noiembrie 2019, respectiv în termenul prevăzut de art.434 din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art.439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

Astfel, prin prisma art. 439 alin. (2) din Codul de procedură civilă, la 3 decembrie 2019 instanța de recurs a comunicat intimaților copia recursurilor, informând despre necesitatea depunerii referinței, fiind recepționat de către Primăria mun. Chișinău, Consiliul mun. Chișinău, executorul judecătoresc Ungureanu Oleg, Ministerul Justiției și Turcan Iulian la 6 decembrie 2019, potrivit avizelor de recepție (f. d. 30-35 Vol. II).

Până la data examinării recursurilor, intimații referință asupra recursurilor nu au depus.

Examinând temeiurile recursurilor completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține, că examinarea chestiunii privind admisibilitatea

recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurențelor cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acest este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Potrivit art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursurile declarate de Ministerul Justiției și Țurcan Iulian, reprezentat de avocatul Ungurean Ivan, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 270, art. 433 lit. a) și art. 440 alin. (1) din Codul de

procedură civilă, completul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se declară inadmisibile recursurile înaintate de Ministerul Justiției și Țurcan Iulian, reprezentat de avocatul Ungurean Ivan.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Victor Burduh

Dumitru Mardari